

ratiocin. lib. 1. cap. 33. num. 8. Nogueroi allegat. 11. numero 156. in fine, Olea de cession. jur. tit. 5. quest. 13. n. 3. Velasc. loc. commun. lit. F. axiomat. 52.

30 Sed quoniam tradita doctrina non eodem modo semper ad praxim reduci potest propter differentiam tam jurantium, quam eorum, quorum causa juratur; ideo quid in singulis casibus observandum sit, breviter ostendetur: nam si laicus juret laico, relaxatio petitur à giudice Ecclesiastico jurantis, vel à seculari, aut Ecclesiastico adversarii. Idem juris est, cum Clericus juret laico. Quod si laicus juret Clerico, solus Ecclesiasticus adeundus erit cuiuslibet: similiter si uterque contrahens Clericus fuerit. Sed si duo infideles sint, quorum unus alteri juret, nonnullae sunt partes iudicis Ecclesiastici, sed Judex ejus qui iuramentum pro se habet, illud valebit remittere: at quando infidelis fideli juret relaxationem concedere potest tam Ecclesiasticus, quam secularis Judex fidelis: è contra si fidelis infideli juraverit, relaxabit vel Ecclesiasticus jurantis, aut secularis illius, qui jurijurando nititur: Sanch. dict. cap. 22. n. 19. Carleval. num. 215. Ad quam relaxationem iuramenti erit competens Judex non solum domicilii, sed etiam loci contractus, Felin. in cap. fin. num. 24. vers. Ultimo in isto subdito, de for. compet. Sanch. d. cap. 21. num. 31. Tusch. lit. A. conclus. 57. n. 5. Carleval. num. 204. locus verò contractus intelligitur etiam in quem destinata est solutio, etsi alibi contractum fuerit, l. contraxisse 20. ff. de act. & obligat. Ant. de Amat. variar. resol. 33. num. 6. Tondut. cum alii, supr. part. 1. cap. 18. num. 11.

31 Hæc dicta sunt de relaxatione iuramenti ad effectum agendi, quæ solet sine citatione concedi aliter autem res se habet, cum simul agitur ad irritandum contractum, quo casu omnino pars citari debet; & ille erit Judex competens, qui de causa principali cognoscere potest, ut compertum est.

32 Facultas relaxandi hæc iuramenta est penes Ordinarium, quo nomine continentur Episcopus, Vicarius generalis, Capitulum Sede vacante, Abbas exemptus, vel alii quasi Episcopalem jurisdictionem obtinentes, Hermos. num. 96. & 97. Lugo num. 141.

33 Sanch. dict. lib. 3. cap. 21. à num. 29. Quibus adde Legatum à latere, qui etiam Ordinarius est in tota provincia, in qua suo munere fungitur, Pellizar. in manuali regul. tom. 1. tract. 6. cap. 2. num. 79. & de Nuntio qui in Hispania residet, testatur Paz in praxi num. 39. & Bolaños ubi supra, qui asserunt, usu receptum esse apud nos, ut Nuntius sine citatione iuramenta relaxet ad effectum agendi, Ordinarius verò non utique; quod displicet Sanch. dict. cap. 21. n. 28. post medium. Postulans relaxationem hanc semiplenè debet probare justam causam propter quam debeat concedi, Guttier. dict. num. 112. vers. Sed meo iudicio, notant DD. in cap. 1. de jurejur.

Ibi: Actionem rescisoriã non posse deduci.

36 Possè in eodem libello proponi remedium restitutionis, & actionem, quæ restitutione concessa, competitura est; sentiunt Tondut. dict. cap. 20. numer. 6. cum sequentibus, (& si id valde controversum fateatur) & alii apud Cyriacum d. controvers. 380. num. 21. Quod fieri debet, proponente actore principale actionem, sibi que objiciente exceptionem, quam adversarius habet, & contra ipsam pretenda est restitutio in modum replicationis; quod bene explicat Tondut. num. 10. & vide Paz in prax. tom. 2. preclud. 2. num. 39. ubi ait in praxi observari, ut si

mul relaxatio iuramenti, & rescissio contractus in eodem libello postuletur.

Ad Num. 6.

Citatione opus non esse in relaxatione ad effectum agendi, magis receptum est inter DD. & obtinuit in praxi, de quo nuper, num. 22. cum seqq.

Verf. Ex his tamen.

Manere vinculum iuramenti illibatum quoad reliqua, concessa absolutione ad effectum agendi, omnes agnoscunt; Carleval. num. 210. Hermos. num. 102. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 14. num. 21. Sanch. d. cap. 21. num. 23. Guttier. dict. num. 112.

Ibi: Secundo è contrario.

Non indiget nova absolutione, qui illam fuit assequutus ad effectum agendi, si contractus rescindatur: Sanch. & Hermos. ibidem.

Ibi: Tertio adnotandum est.

Hujus styli signaturæ, ex quo denegatur absolutio à iuramento adhibito in obligationibus conceptis in forma Camerae Apostolicæ, meminere Marefcot. d. lib. 2. variar. cap. 84. num. 13. Sanch. d. cap. 21. num. 24. Cassad. decis. unic. de mut. petition.

Ibi: Quarto est adnotandum.

Relaxatio ad effectum excipiendi, etiam conceditur; Paz, Parlador. Cevall. & cæteri adducti communiter; sed ad effectum reconveniendi non datur, Marefcot. num. 12. quia opus non est.

Ibi: Quintum est quod ibi.

Data absolutione iuramenti in dict. authent. Sacramenta puberum, minor uti debet auxilio restitutionis, tanquam adversus contractum validum, quia nulla vis ei tollitur per talem absolutionem; ibi num. 20.

Verf. Nam esse tunc necessariam.

Anceps quæstio est: Num enormissimè læsus in contractu, quem juravit, possit adversus eum venire non adepta relaxatione, absque labe perjurii de qua Guttier. ex num. 95. Hermos. num. 82. Molin. de primog. lib. 2. cap. 3. num. 25. & licet pro utraque parte communis sit opinio, frequentius in negativam itum est, quam sustinent Afflic. decis. 322. 9. Capyc. decis. 156. Pinel in l. 2. p. 3. cap. 1. num. 65. vers. aliis, quibus Azeved. in l. 4. num. 137. tit. 21. lib. 4. Recop. Fachin. controv. lib. 8. cap. 69. in fin. Cancer. variar. part. 1. cap. 13. de empt. vers. ex quibus, Casti lo quotidianarum lib. 3. cap. 2. num. 26. Marefcotus variar. resolut. lib. 2. cap. 84. num. 16. Sed & multi contrarium tenent, quos isti referunt. Sed Hermos. num. 84. distinctione utitur variis Rotæ decisionibus comprobata, quoniam quando detecta est enormissima læsio, de qua constat absque partis læsæ petitione, relaxatio non desideratur; at si adhuc lateat, non licebit absolutione non concessa contra iuramentum venire: & tandem num. 86. concludit, enormissimè læsum à perjurio indistinctè excusari, etsi, non præcedente absolutione iurato contractui contraveniat.

Verf.

Verf. Obiter tamen.

45 Communis est opinio, jurantem metu coactum nequire non præmissa absolutione adversus iuramentum agere, Cevall. tom. 1. quest. 604. quam sustinent Guttier. de juram. confirm. 1. part. cap. 57. num. 19. & 20. Sanch. dict. lib. 3. cap. 11. num. 18. & 14. Molina ubi supra, num. 13. qui etiam testatur contrarium in tribunalibus observari, ubi & alii, Pat. Molin. de just. disp. 578. num. 28. Pat. Suarez de Religion. tom. 1. tract. de jurament. lib. 3. cap. 16. num. 18. Seraphin. supra privileg. 110. num. 16. Afflic. decis. 322. num. 9. Pinel. in l. 2. part. 3. cap. 1. num. 8. C. de rescin. vendit. Valenc. 2. 2. disp. 6. quest. 7. punct. 4. col. 6. vers. Respondeo questionem hanc, Ant. de Petra in l. 1. num. 279. ff. de iurejur. Flamin. supra, lib. 13. quest. 2. num. 23. Bernard. Græu. ad pract. Camer. Imper. lib. 2. conc. 42. Less. de just. lib. 2. cap. 42. dub. 6. num. 50. Quicquid contra teneant alii, quos refert Cevall. dict. q. 604. num. 2.

Formam petendi relaxationem iuramenti tradunt Peguera in prax. civil. rubric. 1. in fine, Peregrin. decis. 8. Ricci. supra de absolut. iurament. decis. 333. & relaxatio pro procuratorem potest impetrari; Sanch. dict. cap. 21. in fine; Bald. in cap. 1. num. 7. de jurejurand.

Ad Num. 7.

46 Judex causa præparantis est competens etiam quoad causam præparatam, Cyriac. tom. 2. controvers. 381. num. 11. Tondut. de prevent. judic. part. 1. cap. 24. num. 10. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cas. 371. Gambacurt. de immuni. Eccles. lib. 6. cap. 8. num. 3. Bossi. tit. de for. compet. n. 117. Guttier. de jur. confirmat. part. 3. cap. 12. num. 6. Quod verum est, cum aliis Judex de utraque causa potest cognoscere, Cyriac. num. 50. 51.

Ad Num. 8.

In hac controversia, an Judex Ecclesiasticus, qui præstitit absolutionem à iuramento, possit de contractus valore cognoscere? sequuntur D. Covarr. Sanch. d. lib. 3. cap. 3. num. 15. Guttier. de iurament. confirmat. 3. part. cap. 12. num. 6. Navarr. in rubrica de judic. num. 12. qui sentiunt, non licere iudici Ecclesiastico causam principale rescissionis tractare, nisi contractus contineat vitium simoniæ, usuræ, vel aliis delicti, cujus cognitio ad forum spectat Ecclesiasticum. Contrarium tamen cum Bald. defendunt multi, quos refert, & sequitur Paz d. preclud. 2. num. 39. quæ sententia magis juri consonat, quadam adhibita distinctione; nam si absolutio petatur à iudice Ecclesiastico ejus, qui juravit, procul dubio hic non poterit de contractus rescissione cognoscere: quia quoties agitur ad rescindendum, adiri debet Judex ejus, contra quem rescissio intentatur, l. 2. ubi notatur, C. ubi, & apud quem: quod si Judex Ecclesiasticus illius, cui iuramentum est, absolutionem præstet, jure causam principalem retinebit: Quia ratione iuramenti potest inter laicos judicare, cap. fin. de for. competent. in 6. Primo: quoniam iudex causa præparantis est competens respectu causæ præparatæ, cum ad utramque jurisdictionem obrinet, ut cum Cyriac. & aliis dixi.

47 46. Secundo, qui potest cogere ad implementum contractus, de ipsius rescissione cognoscere non prohibetur: qui enim est iudex contractus, distractus quoque debet esse, uti probant ex pluribus, Ton-

dur. 1. p. cap. 18. ex n. 8. Carleval. dict. disp. 2. nu. 185. cum seqq. Gratian. disceptat. cap. 14. nu. 22. Caldas in l. si curatorem, verb. Implorandum, nu. 30. C. d. in integr. restitut. Coler. de processib. exequut. part. 2. c. 1. nu. 24. 44. Tiraquel. de jur. marit. gloss. 5. nu. 8. Tertio: nemo condemnare valet, cui non est potestas absolvendi, l. 3. ff. de re jud. l. nemo qui 38. ubi Rævard. d. ff. de reg. jur. Carleval. num. 203. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quest. 43. à nu. 2. Gratian. Falcon. reg. 110. Aug. Barbof. de potest. Episcop. p. 3. allegat. 52. Sed Ecclesiasticus compellit ad implendum propria sententia contractum juratum, prout fatentur omnes: ergo etiam absolvere ab obligatione adimplendi per rescissionem poterit. Quarto: tandem sine divinatione restringi nequit decisio dict. cap. fin. de for. competent. ubi absolute dicitur, contrahentes Ecclesiasticum forum foriri, si in contractu iuramentum intercesserit; quod etiam quoad distractum accipiendum esse præmissa suadent, quibus addenda sunt quæ diximus supra, ad nu. 5. vers. Verum, ut res, ubi ex communi sententia probavimus, posse peti relaxationem iuramenti à iudice Ecclesiastico ejus, cui iuratum est, indistinctè, sive contractus contineat vitium simoniæ, vel usuræ, sive non; quoniam propter iuramentum potest compellere etiam laicum ad remittendam obligationem, quamvis relaxatio tendat ad rescissionem contractus, ut notum est.

Jure reprehenditur Glossa in cap. Parecianos, 50 de sent. excommuni. cum in confesso sit apud omnes, iudices Ecclesiasticos posse procedere ad versus laicos inferentes Clericis injuriam, (Imò & contra eorum inavores, ut testantur Bobad. in politica, tom. 1. lib. 2. ca. 17. nu. 37. ubi plures textus, & DD. congesti, Paz. in prax. dict. preclud. 2. num. 19. Felin. in cap. cum sit generale, num. 4. de for. compet. Hostiens. ibidem, Butri. num. 9. Socin. n. 15. Del-bene, part. 2. cap. 10. dubit. 1. sect. 1. nu. 20. Salced. ad Bernard. Diaz. in praxi, cap. 18. num. 14. Petr. Barbof. in l. si quis ex aliena, à num. 140.) Guid. Pap. decis. 562. n. 2. 3. Julius Clarus in prax. s. fin. quest. 36. n. 42. Thesaur. decis. 224. num. 23. Decian. in tract. crimin. tom. 1. lib. 4. capit. 26. num. 1. 22. Beller. disquisit. clerical. tit. de favor. cleric. reali §. 4. num. 13. Clericus vero injuriatus etiam secularem adire poterit iudicem, Clarus, num. 47. Farinac. in praxi parte 1. quest. 8. numer. 135. Azevedo in lege 4. n. 4. tit. 1. lib. 5. Recop. Cur. Philip. part. 3. §. 2. n. 6. 7. licet quoad invadentes, & auferentes res Clericorum; contrarium sentiant Decian. supr. lib. 6. cap. 30. num. 23. Cald. supr. num. 32. in fine, Barbat. in cap. cum sit generale, à num. 62. de for. compet. & alii.

AD CAPUT V.

An minor læsus in spiritualibus sit restituendus.

SUMMARIUM.

- 1 Autores materiam explicantes.
- 2 Minor an sit restituendus in renunciatione beneficii.
- 3 In beneficiis causis pro majore habetur.
- 4 Non restituitur ad beneficium, cui renunciavit, si illud alteri quæsitum sit.
- 5 Nec adversus Matrimonium, aut Religionem, seu professionem.
- 6 Ratio redditur.